

Sverige har ansvar för slavhandeln

Göran Collste

Linköping University Post Print

N.B.: When citing this work, cite the original article.

Original Publication:

Göran Collste , Sverige har ansvar för slavhandeln, 2014, Svenska Dagbladet, 12 mars 2014.
Copyright: Göran Collste

<http://www.svd.se/>

Postprint available at: Linköping University Electronic Press

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-105438>

Sverige kan bidra till rättvisa efter slavhandeln

I måndags (10 mars) rapporterade Dagens Eko att de karibiska staterna kräver gottgörelse från en rad europeiska länder, däribland Sverige, för det lidande deras befolkningar utsatts för genom slaveriet och slavhandeln.

Bakgrunden är att 15 karibiska stater tillsatt en gemensam undersökningskommission ledd av historikern Hilary Beckles med syfte att undersöka slavhandelns effekter i Karibien. Beckles har i samband med denna undersökning också publicerat boken *Britain's Black Debt* (2013).

På basis av kommissionen arbete har nu 15 karibiska statschefer lagt fram förslag om gottgörelse. Utöver förslag till hur kontakterna mellan Karibien och Afrika kan utvidgas för att öka den karibiska befolkningens kunskap om sin historia och tradition, ställer kommissionen också krav på forna kolonialmakter, och då i första hand Storbritannien och Frankrike. Man kräver bl a stöd till slavarnas ättlingar som fortfarande drabbas av slaveriets effekter genom bristfällig utbildning och hälsa och att de forna kolonialmakterna skall be om ursäkt för sin roll i slavhandeln.

Under slavhandeln skeppades mellan 10 och 15 miljoner afrikaner till Amerika för slavarbete. Vi har nyligen genom filmen "12 Years of Slavery" blivit påmind om slaveriets fasor, om den förnedring och hopplöshet det innebar att förnekas sitt människovärde och att behandlas som ett ting.

Som bl a Beckles visar i sin bok fanns det stora ekonomiska vinster att hämta i slavhandeln. Inkomsterna från slavhandeln spelade en viktig roll för Englands industrialisering och därmed för det välstånd som växte fram först i England och sedan i resten av Europa. Slavhandeln lämnade efter sig fattigdom i kolonierna och rikedom i Europa.

Hur kommer det sig då att de karibiska statscheferna riktar krav också till Sverige? Sveriges delaktighet i slaveriet och slavhandeln var mindre än de stora kolonialmakternas. Men slavar transporterades också på svenska fartyg och slaveri praktiserades i den enda svenska kolonin i Karibien, Sant Bartholomé, ända fram till 1847, dvs. fyrtio år efter det att det brittiska parlamentet förbjudit slavhandeln. Sverige var delaktigt och bär således också ett ansvar.

Men är det verkligen rimligt att kräva gottgörelse för händelser som ligger så långt tillbaka i tiden? Frågan är berättigad. Kan vi idag verkligen vara ansvariga för våra förfäders handlingar? Kanske ska dock inte kraven från de karibiska regeringarna avfärdas alltför snabbt. Den karibiska kommissionen visar att det fortfarande finns människor som är offer för slavhandeln följer. Just det faktum att varken Sverige eller något annat inblandat land ännu har bett om ursäkt innebär i sig en kränkning av offren och späder på skulden och kraven. Sverige har möjlighet att gå i spetsen genom att erkänna sitt medansvar för denna mörka historiska epok och bidra till upprättelsen av offren för slavhandeln.

Göran Collste

Professor i tillämpad etik som forskar om historisk rättvisa